

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طرح نیاز

تماشا که راز

مؤلف

طیة حرمی

سرشناسه	: خرمی، طیبه، ۱۳۵۱-
عنوان و نام پدید آورنده	: طرح نیاز در تماشاگاه راز: بررسی توصیفی دعا در قرآن کریم / مؤلف: طیبه خرمی؛ به سفارش مؤسسه فرهنگی - هنری شمیم معرفت و علم
مشخصات	: تهران: داد و دانش، ۱۳۹۰
مشخصات ظاهری	: ۱۱۲ ص
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۹۲۳۹۳-۱-۳
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
عنوان دیگر	: بررسی توصیفی دعا در قرآن کریم
موضوع	: دعا - جنبه‌های قرآنی
شناسه افزوده	: مؤسسه فرهنگی - هنری شمیم معرفت و علم
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۰ ط ۴۲۲ خ / BP۲۶۶
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۷۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۳۲۲۴۰۰

عنوان کتاب: طرح نیاز در تماشاگاه راز
 مؤلف: طیبه خرمی
 ناشر: انتشارات داد و دانش
 نوبت و سال چاپ: اول، ۱۳۹۰
 قطع و تیراژ: رقعی، ۲۰۰۰ نسخه
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۲۳۹۳-۱-۳
 قیمت: ۲۵۰۰۰ ریال

شماره تماس مرکز پخش: ۰۲۱-۶۶۴۱۴۵۶۲

نشانی مرکز پخش: تهران، میدان انقلاب، خیابان وحید نظری بین خیابان دانشگاه و خیابان فخر رازی، پلاک ۶۵، ساختمان سادات، طبقه پنجم، واحد ۱۲
 مؤسسه فرهنگی - هنری شمیم معرفت و علم

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

پیشگفتار

مقدمه

فصل اول: طبقه‌بندی و تحلیل آماری دعاکنندگان ۱

۱- تعریف دعاکنندگان ۳

۲- طبقه‌بندی دعاکنندگان ۳

۳- فراوانی دعاکنندگان ۴

فصل دوم: طبقه‌بندی و تحلیل آماری دعا ۵

۱- تعریف دعا ۷

۲- انواع دعا ۷

۳- شرح مختصر هر یک از این طبقه‌بندی‌ها ۸

۳-۱- تقسیم‌بندی دعاها از نظر منادا ۸

۳-۲- تقسیم‌بندی دعاها از نظر متن ۸

۳-۳- تقسیم‌بندی دعاها از نظر انعکاس نتیجه دعا در قرآن کریم ۸

۳-۴- تقسیم‌بندی دعاها از نظر تک‌خواسته بودن یا چندخواسته بودن ۹

۳-۵- تقسیم‌بندی دعاها از نظر موضوعی ۱۰

فصل سوم: تبیین موضوعی و مفهومی دعا ۱۱

۱- تقاضاهایی راجع به عذاب‌های الهی ۱۳

- ۲- تقاضاهایی راجع به بازگشت ۱۵
- ۳- تقاضاهایی راجع به نجات ۱۵
- ۴- تقاضاهای راجع به طلب و یاری ۱۷
- ۵- تقاضاهای راجع به نعمت‌ها ۱۸
- ۶- تقاضای راجع به عاقبت‌به‌خیری ۱۹
- ۷- تقاضاهای راجع به امنیت ۲۰
- ۸- تقاضاهای راجع به هدایت و رحمت ۲۱
- ۹- تقاضاهای راجع به توبه و بخشش ۲۲
- ۱۰- تقاضای راجع به خود و خانواده ۲۵
- ۱۱- تقاضای راجع به اخلاق ۲۶
- فصل چهارم: رابطه آماری دعا و دعاکنندگان ۲۹
- گفتار اول: توزیع فراوانی اسماء الهی منادا ۳۱
- ۱- توصیف فراوانی هر یک از الفاظ منادا در دعاهای قرآنی ۳۲
- ۲- فراوانی مناداهای قرآنی ۳۲
- ۱-۲- لفظ «رب و ربنا» ۳۲
- ۲-۲- لفظ اللهم ۳۲
- ۳-۲- لفظ اللهم ربنا ۳۳
- ۴-۲- لفظ الهکم ۳۳
- ۳- لفظ منادا از نظر طبقه‌بندی دعاکنندگان ۳۳
- ۱-۳- گروه مثبت حقیقی ۳۳
- ۲-۳- گروه مثبت حقوقی ۳۳
- ۳-۳- گروه منفی حقوقی ۳۳

۳۳	۳-۴ گروه منفی حقیقی
۳۴	گفتار دوم: مفهومی یا منطوقی بودن متن دعا‌های قرآنی
۳۴	دعای مفهومی
۳۴	۱- توصیف فراوانی دعاها از نظر مفهومی یا منطوقی بودن متن آن
۳۴	۲- فراوانی دعا‌های منطوقی و مفهومی از نظر طبقه‌بندی دعاکنندگان
۳۴	۲-۱ گروه مثبت حقیقی
۳۵	۲-۲ گروه مثبت حقوقی
۳۵	۲-۳ گروه منفی حقوقی
۳۵	۲-۴ گروه منفی حقیقی
۳۵	گفتار سوم: انعکاس نتیجه دعا‌های قرآنی
۳۵	۱- توصیف فرلوائی نتیجه در دعا‌های قرآنی
۳۵	۲- فرلوائی نتیجه دعاها از نظر طبقه‌بندی دعاکنندگان
۳۵	۲-۱ گروه مثبت حقیقی
۳۶	۲-۲ گروه مثبت حقوقی
۳۶	۲-۳ گروه منفی حقوقی
۳۶	۲-۴ گروه منفی حقیقی
۳۶	گفتار چهارم: تک‌خواسته یا چندخواسته بودن دعا‌های قرآنی
۳۷	۱- توصیف فرلوائی دعاها از نظر تک‌خواسته یا چندخواسته بودن آنها
۳۷	۲- فراوانی دعا‌های تک‌خواسته و چندخواسته از نظر طبقه‌بندی دعاکنندگان
۳۷	۲-۱ گروه مثبت حقیقی
۳۷	۲-۲ گروه مثبت حقوقی

۳۷	۲-۳- گروه منفی حقوقی
۳۷	۲-۴- گروه منفی حقیقی
۳۹	فصل پنجم: گزیده تفسیری آیات دعا
۴۲	عذاب الهی
۵۱	بازگشت (معاندان در آخرت)
۵۲	نجات
۵۶	کافران در آخرت
۵۸	طلب یاری
۶۱	نعمت‌ها
۶۴	عاقبت به خیری
۶۸	امنیت
۶۹	هدایت و رحمت
۷۳	توبه و بخشش
۸۷	خود و خانواده
۹۵	اخلاق

رب او غلنی مدخل صدق و اخر جنى مخرج صدق و اصل لی من لدنک سلطاناً نصیراً

قرآن کریم بر تحقیق و بررسی تأکید فراوان دارد. بر این اساس بررسی «دعا در قرآن کریم» هم باید متکی به تحقیق و پژوهش باشد. البته پژوهش‌های بشری همواره قرین کاستی و خطاست، اما انباشت پژوهش می‌تواند موجب دقت بیشتر و خطای کمتر در فهم آیات الهی باشد. اگرچه موضوع «دعا در قرآن کریم» تا کنون به‌طور مکرر پژوهش شده است، اما جای خالی استفاده از تحلیل آماری و ارائه نموداری در آن‌ها مشهود است.

برخی از نتایجی که با این شیوه تحقیق به‌دست آمده است عبارت است از موارد زیر:

- ۱- در دعا‌های قرآن کریم به‌طور عمده از مقام «ربوبیت» استمداد شده است و گفته شده «ربنا» یا «رب»، به‌جز یکی دو مورد استثناء.^۱
- ۲- گروهی بودن دعاکنندگان بیشتر از انفرادی بودن آنهاست.^۲
- ۳- دعا‌های قرآنی بیشتر چندخواسته‌اند تا تک‌خواسته.^۳

۱- گفتار اول فصل سوم.

۲- شماره ۴ فصل اول.

۳- گفتار ۴ فصل چهارم.

طرح (یا) در تماشاکه را)

۴- دعاکنندگان - به معنای کسانی که تقاضایی را از پروردگار مطرح کرده‌اند - اعم هستند از مثبت یا منفی (پیامبر و شیطان و بهشتیان و دوزخیان)^۱ و...

مؤسسه فرهنگی هنری شمیم معرفت و علم با تقدیم این اثر به مردم عزیز امیدوار است گامی در تعمیق فهم آیات الهی و تقویت روح معنویت در جامعه برداشته باشد، بعون الله تعالی

مؤسسه فرهنگی - هنری شمیم معرفت و علم
پاییز ۱۳۹۰ - تهران

بسم الله الرحمن الرحيم

خدای را سپاسگزارم که توفیق داد تا ایامی را به تأمل و بررسی «دعا در قرآن کریم» بپردازم. چند نکته به عنوان مقدمه لازم به ذکر است:

اول) مفهوم دعا در این تحقیق: معنایی که در این تحقیق از مفهوم دعا مورد نظر بوده است عبارتست از «تقاضاهای مطرح شده در قرآن کریم». بر اساس این تفاوتی نمی‌کند که تقاضای مطرح شده از سوی پیامبران باشد یا از شیطان، توسط فرد تقاضا شده باشد یا توسط جمع و گروه، مربوط به دنیا باشد یا به آخرت، الان و در همین دنیا تقاضا شده باشد یا در قیامت مطرح شود. معیار عبارتست از مفهومی که به عنوان تقاضا در قرآن کریم مطرح شده است. بر اساس همین، نیایش‌ها و توصیف و پرستش‌هایی که در مقام عبودیت و ستایش آمده است در این تحقیق مطرح نشده است.

دوم) ویژگی تحقیق: استفاده از تحلیل‌های آماری و تعیین فراوانی و ترسیم نموداری از جمله ویژگی‌های خاص این تحقیق به نظر می‌رسد. این سبک تحقیق معمولاً در منابعی که در این خصوص نوشته شده استفاده نشده است.

سوم) حذف ترجمه و تفسیر آیات دعا در بخش‌های تحلیل آماری: در فصل‌های اول تا چهارم تحقیق، ترجمه و تفسیر آیات دعایی که

طرح نیاز در تماشگاه (از)

مورد بحث است، نیامده است زیرا در فصل پنجم به طور خاص ترجمه و گزیده‌ی تفسیری آیات دعا آمده است. بنابراین در صورت نیاز به ترجمه و تفسیر آیات به بخش پنجم کتاب مراجعه شود. (چهارم) ترتیب مطالب: این کتاب در پنج فصل سازماندهی شده است: فصل اول طبقه‌بندی و تحلیل آماری دعاکنندگان؛ فصل دوم طبقه‌بندی و تحلیل آماری انواع دعاها؛ فصل سوم طبقه‌بندی موضوعی و مفهومی دعا؛ فصل چهارم بررسی رابطه آماری میان دعاها و دعاکنندگان و فصل پنجم گزیده تفسیری آیات دعا به همراه ترجمه آیات ذکر شده است.

طیبه خرمی

تهران - پاییز ۱۳۹۰